20. května Mezinárodní den včel

20.05.2026

Včely nejsou jen pilnými sběratelkami sladkého nektaru; jsou to drobní architekti našich ekosystémů. Bez jejich práce by naše jídelníčky vypadaly velmi chudě. Proč jsou včely tak důležité? A co obnáší péče o včelstva?

Hlavním přínosem včel není med, ale **opylování**. Odhaduje se, že až jedna třetina potravin, které konzumujeme, závisí na opylovačích.

- Zajišťují reprodukci planě rostoucích rostlin, které tvoří základ potravního řetězce mnoha zvířat. Tím zvyšují **biodiverzitu**.
- Zvyšují výnosy zemědělských plodin, jako je řepka nebo slunečnice. Opylují také ovocné stromy. Čímž mají pro lidstvo obrovský **hospodářský význam.**
- **Včelí produkty** jako med, mateří kašička, propolis a vosk mají jedinečné léčivé a technické vlastnosti.

Včelstva dnes čelí mnoha hrozbám, které se bez zásahu člověka často stávají fatálními. Mezi nejzávažnější patří:

- **Varroáza:** Způsobuje ji roztoč *Varroa destruktor*, který parazituje na včelách (živí se tukovým tělesem včel) a přenáší nebezpečné viry.
- **Mor včelího plodu:** Bakteriální onemocnění (*Paenibacillus larvae*), které napadá larvy. Je velmi nakažlivé a v Česku podléhá přísným karanténním opatřením. V současné době jsou v ČR na některých místech vyhlášená mimořádná veterinární opatření.

- **Včelí virózy:** Často spojené právě s oslabením včelstva roztoči (**virus deformovaných křídel (DWV), virus pytlíčkovitého plodu (SBV)** a **virus černání matečníků (BQCV)).**
- **Hniloba včelího plodu:** Jde o velmi nakažlivé bakteriální onemocnění (*Melisoccus plutonius*). Šíří se kontaminovaným vybavením, voskovým dílem nebo oddělkem. V ČR momentálně na vzestupu.

Chov včel podléhá mnoha povinnostem:

- Každý chovatel musí být zaregistrován u Českomoravské společnosti chovatelů (ČMSCH) a každoročně hlásit stanoviště včelstev.
- Včelař je povinen sledovat zdravotní stav a provádět povinná vyšetření a léčení v průběhu celého roku podle pokynů Státní veterinární správy (Metodika kontroly zdraví). Včelař je také povinen o léčení vést záznamy.
- Pravidelné prohlídky včelstva (zejména v období rojení a před zimou) a případná pomoc jsou nezbytné pro udržení síly a zdraví úlu.

Chov včel je krásný koníček, který vrací člověka k přírodě, ale vyžaduje pečlivost a pokoru k přírodě. Pokud uvažujete o vlastním včelstvu, doporučuje se začít pod dohledem zkušeného včelaře.

Pro zajímavost, jedna včela za svůj život vyprodukuje přibližně devět gramů medu (asi jednu dvanáctinu čajové lžičky). Každá kapka na vašem talíři je tedy výsledkem neuvěřitelného úsilí mnoha jedinců.

